

Naročnina

z naša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA: pri g.
Benko nar. poslancu v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. pošne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 600
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 12 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murški Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

IV. LETO

Murska Sobota, 6. januarja 1935.

ŠTEV. 1

Samostojno gospodarstvo.

Značilno v razvoju povojnega gospodarstva na celem svetu je dejstvo, da nekatere agrarne države težijo za industrijalizacijo, dočim druge, ki so bile pretežno industrijske, stremijo za razširjenjem svojega poljedelstva. Obe skupini držav vodi pri tem ideja samostojnega gospodarstva ali avtarkije, ideja, ki izhaja iz vojaških potreb. Vsled tega je v mednarodni evropski politiki prišlo do mnogih važnih sprememb. Te spremembe so bile zelo često samo posledica drugačne mednarodne trgovinske politike.

Ideja o samostojnem gospodarstvu se ni razširila samo v Evropi, temveč skoraj po vsem svetu in sistem razdelitve dela, ki se je izkazal kot tako dober, je opuščan. Vedno bolj in bolj se pri sklepanju trgovinskih pogodb omalovažuje klavzula o največjih ugodnostih. Namesto tega se za izvoz in uvoz uvajajo kontingenti, zaključujejo mednarodni kliringi in druge omejitve trgovinskih odnošajev. Razume se, da pri tem pada obseg mednarodne trgovine in posledice tega se kažejo v znižanju življenjskega nivoja, nezaposlenosti in drugih težkih socialnih pojvih. Te žalostne izkušnje pa silijo odgovorne državnike, da bi se ponovno vrnili k ideji mednarodne razdelitve dela in tako dosegli povečanje narodne sposobnosti, produkcije in konsuma.

Z vseh strani pridigajo potrebo normalizacije vzajemnih mednarodnih gospodarskih odnošajev. Ta potreba ni občutena samo pri nas v Srednji Evropi, temveč tudi izven te gospodarske celote, v Franciji, Italiji in Nemčiji.

Prav v okviru Male antante je dosežen pomemben napredok na poti k enotnemu postopku na poedinah poljih ekonomske politike. To sodelovanje se more razvijati samo v etapah. Čeprav Mala antanta ne predstavlja v svojih trgovinskih odnošajih med Čehoslovaško, Jugoslavijo in Rumunijo 100% idealne ali cele avtarkične oblasti, je to vendar važna skupina, ki more vsekakor služiti kot baza za sodelovanje z drugimi državami srednje Evrope. Ekonomska celota s 50 milijoni

prebivalcev lahko z drugimi državami vodi uspešnejša pogajanja kot bi jih mogla vsaka posamezna država za sebe.

V vsakem slučaju je gospodarska Mala antanta prva etapa na poti proti cilju. Ta cilj se glasi obči evropski sporazum.

Dosedanje sporazume je treba izpopolniti s pogodbami, ki bi jih sklenile države zapadne Evrope, posebno s sporazumi s Francijo in z Anglijo. Države zapadne Evrope morajo imeti poseben interes na ponovni zgraditvi srednje Evrope, ker srednjeevropske države ne morejo plačevati svojih dolgov zapadnoevropskim državam drugače, kot

z izvozom žita in živine. V bistvu gre torej pri tem le za interes razumne trgovine. Toda pogoj za uspeh je, da države Male antante ne nastopajo proti zapadnim velesilam vsaka posebe, temveč složno. Organizirane srednjeevropske države bi mogle biti vsled svoje ekonomske organiziranosti trgovskim velesilam enakovreden činitelj. Brez dvoma bi na ta način uspela ponovna zgraditev gospodarstva srednje Evrope. Ne samo ekonomska, temveč sploh, ker ne smemo pozabiti, da ekonomska Mala antanta stremi ne samo za gospodarsko ozdravitvijo in oživiljenjem, temveč da lahko postane in mora postati steber evropskemu miru.

votlin bi bila potreba izprazniti, ker groze, da se bodo zrušile in ubile stanovalce. V petih občinah okoli Tibolddarocza se rodi mnogo več otrok kot v drugih krajih, toda mnogo več jih tudi umre. Ti stanovalci umirajo največ od tuberkuloze.

Po raziskovanju dr. Herškoviča je umrlo v prvem letu starosti 90 do 152 novorojencev. Tudi zdravnik dr. Szeleszy pripoveduje grozovite stvari iz življenja jamarjev. Nijajo vode, o kanalizaciji ni niti govora, nesnage sploh ne odstranjujejo. „Živijo v prilikah, ki so za ljudi absolutno neprimerne.“ V tem kraju se goji v glavnem trta in jamarji imajo tako priliko za minimalen zaslužek. Toda večino plače dobijo v vinu, ki ga potem v svojih jamah izpijejo. Otroci dobivajo zjutraj kuhano vino, med odraslimi vlada nemoralna in težke bolezni.

Omenjeni trije zdravniki apelirajo na zavest madžarskega naroda, da se pobriga za rešitev teh nekoliko tisoč duš. Bilo bi potrebno samo 700.000 pengov, da bi se sezidala stanovanja za jamarje, vlada pa bi jim mogla kjerkoli dodeliti 6—10 tisoč hektarov zemlje in Madžarska bi bila rešena sramote, kakršne ni v nobeni drugi evropski državi.

Dr. Bieleg piše, da bi bilo treba na te prilike opozoriti ves civilizirani zapad in mednarodni urad dela ter tudi mednarodni Rdeči križ ter tudi druge socialne in humane institucije, ki naj ubogemu trpečemu jamarskemu narodu pomagajo.

Gotovo je našim čitateljem prav dobro znano, da poseduje veliko večino madžarske zemlje peščica grofov, ki iz svojih sebičnih interesov propagirajo revizijo mirovniških pogodb, želeli bi namreč svoja posestva še bolj povečati, madžarski narod bi pa ostal kot doslej beraški.

V spomin našega kralja, Mirovtorca. - Vsaditev cipres.

Občinski odbor v Murški Soboti je na dan sv. Silvestra ob 3. uri popoldne vsadil ob navzočnosti vseh članov dve cipresi na občinski trati, kakih 30 m pred bolnico. Važnemu, a popolnoma tihemu in skromnemu dogodku, je prisostvoval tudi sreski načelnik g. Lipovšek, komandant mesta, g. Tihomir Lazarevič in žand. major g. Narančič. Občinski predsednik g. Hartner je navzočim pojasnil, kakšen pomen imata zasajeni cipresi. Cipresi sta za sedaj namreč le označenje mesta, kjer se bo postavil spo-

Naša finančna politika.

Od našega novega finančnega ministra dr. Stojadinovića pričakuje naša država in z njo vsi državljani naše kraljevine olajšanje davčnih bremen. Z njegovim vstopom v Jevtićevo vlado se morajo izboljšati finančne prilike, katere so postale v zadnjih letih prav težka za obrtnika, trgovca in kmeta. Ko je bil dr. Stojadinović v letu 1923. finančni minister, so bile finančne razmere pri nas popolnoma drugačne kakor danes. Stanje je bilo takrat za državno blagajno in za davčne obvezance še zelo dobro. Tokrat je bilo težišče finančne politike usmerjeno za izboljšanje kmetijstva. Raditega se ni nikdo pritoževal radi previsokih posrednih in neposrednih davkov, ker so se nekako zlagali s kmetijskimi dohodki. Državni dohodki neposrednih in posrednih davkov so bili z ozirom na višino državnega proračuna sicer mali, vendar se niso podvzele zakonske mere za povečanje davkov z novimi zakonskimi predpisi. Šele, ko so se kmetijske konjunktore poslabšale, nastala je gospodarska depresija. Gospodarski dohodki so pričeli padati in z njimi so se tudi zmanjševali državni dohodki, kateri niso bili več zadostni za kritje državnih izdatkov. Bivši minister dr. Đorđević je bil v najtežjem položaju. Njegova naloga je bila spraviti zopet dohodke v ravnatežje z izdatki in tako zavarovati one dohodke, ki so bili državi potrebni za kritje.

Ta finančna politika se je lahko obdržala toliko časa, dokler je imel še kmeti rezerve iz prejšnjih časov. Kakor hitro pa so te pošle, je nastal ta finančni sistem za kmeta nevzdržljiv.

Gospod dr. Đorđević se je našel pred težkim problemom. Zasigurirati je hotel državne dohodke s povečanjem posrednih in neposrednih davkov. Premenil je poleg tega še trošarinske tarife in uvedel še nekatere nove take. Uvedel je tudi minimalne osnove, s katerimi bi se obdačilo obvezance, ako bi njih dohodki padli izpod osnove. Seveda, poljedelci bi lahko zdržali še večja bremena, ako bi jim bila dana prilika, da se kmetijstvo razvije in napreduje.

Pred takimi težkimi finančnimi razmerami stoji danes novi finančni minister. Njegova visoka izobrazba, temeljito spoznavanje naših in tujih finančnih razmer, bodo sigurno izboljšali finančno politiko naše kraljevine.

Kako živijo madžarski kmetje.

Našim čitateljem je gotovo znano, da na nekoliko krajih v Madžarski žive ljudje v jamah in votlinah, izkopanih v zemljo. V jamah stanujejo ljudje, v nekaterih krajih Zadónavja, toda tudi v neposredni bližini glavnega mesta, v okolici Budima, dalje v severni Madžarski, posebno v enajstih občinah južno Miskolca. Na Madžarskem je zavladovalo veliko razburjenje, ker je za te prilike izvedelo tudi inozemstvo. V Miskolcu so oblasti priredile anketo, kjer so govorili o tem, kako naj bi se odstranil ta dokaz nezasišane bede. Vso stvar je našel in objavil sreski zdravnik dr. Bierek, ki je v budimpeštanskem listu „Nemzeti Ujság“ priobčil naslednje:

V vasi Tibolddarocz sem našel 817 stanovanj v votlinah, 289 od teh

menik kralju Mirotvorcu. Spomenik je zamišljen kot nekaj 40 cm jak, 100 cm širok in 12 m visok granitni blok, v katere širše strani bi se vrezal relief glave Viteškega kralja Aleksandra I. Tla okrog spomenika bi bila v krožni obliki vzdignjena in tlakovana s poliranimi granitnimi ploščami. Granitni pločnik bi imel premer 10 m. Na ta granitni pločnik bi vodili dve granitni stopnici v polkrogu. Druga stranica pločnika bi pa bila obrobjena z živo ograjo (zeleno grmičevje), ki bi se obrezovala v višini 120 cm nad pločnikom in ki bi tvorila obenem ozadje polkrožne kamenite klopi. Na krajiščih polkrožne zelene ograje bi rasli zeleni cipresi. —

Kakor predstavljata cipresi življensko svilo v rasti in uspevanju, tako naj tudi naša vera v bodočnost in veličino domovine raste, pronica in se krepi v spominu na Viteškega heroja.

Po teh lepih besedah in pojasnitvi le predal predsednik cipresi v varstvo občinskemu gospodarju g. Lajnščeku, ki je obljubil, da bo skrbel in čuval cipresi kakor najdražji zaklad občinskega premoženja. Dobro se zaveda, kakšen pomen imajo taki spomini za obmejne kraje, za mladino in narod; zato bo njegova skrb, da bosta cipresi črpali sok iz naše zemlje in naše ljubezni.

S postavitvijo spomenika bodo pričeli že v tem letu.

DOMAČE VESTI

.....
Našim pravoslavnim bratom, ki praznujejo te dneve najlepše praznike v letu, želimo tudi mi „Sretan Božič.“
 Uredništvo in Uprava Ilista.

Kratka soboška statistika ob sklepu leta.

V katoliški verski občini, kateri pripada kakih 10 bivših občin, ki imajo skupaj nekaj nad 6.000 duš, je bilo v minulem letu 171 rojstev in 131 smrtnih žrtev. V zakon je stopilo 46 parov.

V evang. verski občini s 17 bivšimi občinami in z Apaško kotlino, v kolikor spadajo pod tukajšno občino, se je narodilo 50, umrlo pa 33 oseb. Občina ima le nekaj nad 2000 duš. Pred oltar je stopilo 19 parov.

Prenočilo je v soboških hotelih 1122 oseb, v kolikor je razvidno iz seznama za priglase.

Radi splošne gospodarske krize je bila gradbena akcija manj aktivna. Zgrajenih je bilo samo 7 poslopij, med katerimi je bilo 6 enodružinskih hiš. Načrtov pa je mnogo, kakor vedno v življenju. Mogoče se bodo vsaj nekateri uresničili. Živa potreba bi bila seveda nova šola, katero nestrpnost čakamo leto za letom.

Javna borza dela se misli v tem letu preseliti v nov Delavski dom. Mislimo, da ne bo z naselitvijo nobenih ovir. Pričakujemo tudi, da se bomo v avgustu hladili že v novem občinskem kopališču, če ne bo kakih drugih nesreč.

Pri vsem delu ne moremo seveda računati na pozitivne rezultate, ker so pač taki časi, da moramo štediti do skrajnosti, ako hočemo preriti skozi svetovno krizo, ki se ni še v nobeni državi podela. Leto 1935. bo pač ustreglo vsem onim željam, katerim bo odgovarjala finančna stran naših občanov. Ta stran pa je precej občutljiva.

— Božič i Kratnu Slavu Sv. Jovana neču ove godine slaviti usled vaeopšte žalosti. Žand. major Naradžič.

— V opozorilo kolesarjem! Po pripombi 3 tar. postavke 100 zakona o taksah se morajo vsa vozila, omenjena v tej tar. postavki vsako leto prijaviti pri pristojni oblasti ter regi-

strirati in sicer brezpogojno do konca meseca januarja. Vsak imetnik kolesa (biciklja), naj se zgleda v občinskem uradu, kjer dobi tiskovino za prijavo, katero napiše in plača Din 20 kot prometni davek in Din 5 za kolek na prijavo. Vsak naj prinese seboj tudi prometno knjižico.

— Savezna streljaška družina v Murški Soboti. Dne 13. januarja 1935 ob pol 11. uri sev mali dvorani Sokolsega Doma vrši letni shod Savezne streljaške družine v Murški Soboti s sledečim dnevnim radom: 1. Poročila društvenih funkcionarjev, 2. Določitev članarine, 3. Volitev odbora: a) predsednika, b) članov uprave; 4. Poročilo o strelskih vajah v 1934. letu, 5. Slučajnosti. Naprošajo se vsi člani društva, da brezpogojno prisostvujejo shodu. — Odbor.

Oprostitev plačevanje takš na avtomobile. Novo leto je prineslo lastnikom avtomobilov velike olajšave. Finančni minister je odredil, da bodo lastniki avtomobilov plačali v 1. četrtletju t. j. od 1. jan. do 1. aprila le četrtinko takse. Od 1. aprila dalje pa bodo vsi lastniki luksuznih in tovarnih avtomobilov oproščeni plačevanja takš. Kot nadomestilo za ta davek, se bo pobirala taksa na bencin.

— Agrarnim interesentom javljamo, da se je pododsek komisije za likvidacijo agrarne reforme, ki je dosedaj uradoval v hotelu Slon v Murški Soboti, preselil z Novim letom v Ljubljano na Stari trg št. 34. Vse prošnje in vsi prizivi v agrarnih zadevah naj se vlagajo od sedaj naprej v Ljubljano in ne več v Maribor, ker je sedež tudi te agrarne komisije sedaj v Ljubljani.

— Vodnikove knjige za leto 1935 so dospete. Člani se naprošajo, da jih dvignejo pri poverjeniku g. Friedrichu na sodišču. Plačati je za poštino 2 Dinarja. Kdor knjig iz kakoršnegakoli vzroka še ni naročil, jih še lahko naroči. Naročnina znaša samo 20 Din.

— Milo je milo, si misli marsikatera gospodinja. Toda dejstva ji dokažejo nasprotno. Res je namreč, da je med milom in milom zelo velika razlika, večja kakor med moko in moko. Pri tej obstoja razlika le v mletju, dočim ostanejo redilne snovi

iste. Kljub temu pa zahteva vsaka gospodinja le gotovo moko, dočim marsikatera pere s poljubnim milom, četudi ji perilo v kratkem razpade. Razumna gospodinja pa se te neprilike izogne in pere dosledno le z Zlatorog-ovim milom, ki ne škoduje niti najfinejši tkanini.

— Martjanci. Letošnji pietarski tečaj kmetijske šole v Rakičanu se vrši od 2. do 31. januarja na prošnjo našega selekcijskega društva v Martjancih. Za tečaj vlada veliko zanimanje in je priglasih že nad 30 učencev. Hvaležni smo kralj. banski upravi, da je prireditev tega tečaja pri nas odobrila.

— Poconci. V najlepši dobi je umrl na Gorici Šfatar Ludvik, sin ugledne Šfatarjeve družine. Nekaj dni pred božičem se je vrnil iz Francije, kjer je bil skozi dve leti radi zaslužka. Povsod je bil vzgled izredne marljivosti in poštenosti. Na Štefanovo se je vršil pogreb ob ogromni udeležbi. Naj počiva v miru!

— Turnišče. V naši cerkveni občini vlada veliko zanimanje, kdo bo naslednik bivšega župnega upravitelja Ivana Greifa, kateri je bil po cerkvenih oblastih poklican za stolnega prošta v Ptuj. Prosilcev za to župnijo je zelo veliko in med temi je tudi g. Jerič Ivan, dekan v Dol. Lendavi.

— Veliki Dolenci. Uprava državne šole je priredila dne 28. dec. 1934 otroško igro z božičnico. Obdarovanih je bilo 62 otrok z oblačilnimi potrebščinami, 36 otrok pa s šolskimi. K božičnici je prispevala v blagu kraljevska banska uprava, Ciril-Methodova družba pa v blagu in denarju. Obema darovalcema izreka šolska uprava v imenu staršev naše obmejne šole prisrčno zahvalo! M. W.

— Gančani. P. R. iz Gančanov je velik ljubitelj orožja. Na sveti večer je streljal po vasi v čast Kristusovemu rojstvu. Nima pa dovoljenja za posest in nošnje orožja. Orožniki pa so tudi mnenja, da P. R. včasih rad neopravičeno ustrelil tudi kakega rejnega zajca in so mu radi tega puško odvzeli. Za vse te pregreške bode sledila kazen. Prihodnji Božič pa bode najbrže minul brez streljanja. — Ž. S: naš vaščan je jako pobožen človek ter je hotel prirediti svoji družini prijeten božični večer s sladkarijami. Ker pa ni bilo denarja za nakup božične smrekice, se je on kar s sekirico v roki odpravil po njo v bližnji grofičin gozd. Tam pa se ni zadovoljil samo z eno smreko, temveč je posekal, kar štiri drevesca. Ker pa grofičini čuvaji posebno pred prazniki tudi ponoči zelo pazijo na male smrekove nasade, so pobožnega Ž. L. nagnali, da jim je komaj utekel. Vrnil se je domov brez smreke in sekire. Povrhu neprijetnih praznikov bode Ž. L. še kaznovan.

— Črenšovci. Na Štefanovo popoldan so v gostilni Bauer Samuela popivali fantje iz Črenšovcev in Trnja, kateri se gledajo postrani. Iz prepevanja je nastalo polagoma izzivanje, iz izzivanja pa prefep. Zabliskali so se noži in tekla je kri. Po končani bitki so dobili obilo dela orožniki in

zdravniki, a nazadnje pa še sodišče. Ali ne bodo naši ljudje res nikdar pametni?

— Genterovci. V noči od sobote na nedeljo so neznani zlikovci vdrli v trgovino Hersenji v Genterovcih. Ker pa so bili pri svojem poslu zelo nerodni, jih je gospodar pravočasno spodil. — Dne 28. 12. 1934 okoli 9. ure zvečer sta dva neznana tihotapca poskušala prenesti iz Madžarske našo državo dve vreči tobaka. Prtem pa ju je zasačila naša graničarska patrola. Na njihov klic „Stoj!“ sta oba odvrгла vreči ter začela bežati. Graničarja sta streljala za njima. Medtem, ko se je enemu tihotapcu posrečilo pobegniti, je drugi zadet od graničarjeve puške, padel na tla in takoj umrl. Na podlagi poizvedb se je ugotovilo, da je mrtvi tihotapec Pal Jožef iz Lipe. Skoro neverjetno je, da se nekateri ljudje za tako malenkosten in nevaren zaslužek podajajo v smrtno nevarnost.

— Nedelica. J. M., bivši prodajalec obveznic vojne škode, doma tam nekje od Ljubljane, se je te dni zgledal pri Biyšek Avgustu, po domače Pričnik iz naše vasi z izgovorom, da kot zastopnik neke banke mora pregledati vse obveznice vojne škode, če so res prave. Naš dobrodušni Pričnik mu je, ker mu je bil J. M. kot prodajalec vrednostnih papirjev osebno znan, pokazal sedem obveznic, od katerih je J. M. „ugotovil“ da sta dve baje nepravilni ter jih odnesel z izgovorom, da mu jih boče zamenjal. Pričnik ima vsled tega kakih 600 Din škode. Orožništvo poizveduje, kje bi se J. M. utegnil nahajati. Morda išče zopet „napačne“ obveznice vojne škode.

— Dobrovnik. Horvat Štefan iz Dobrovnika se je dne 27. XII. 1934 z nekimi svojimi dobrimi prijatelji in prijateljicami okoli 11. ure ponoči vračal iz dobrovniških gor, kjer je popival, veselo razpoložen domov. Ko je družba prišla sredi vasi, so ji začela naenkrat iz nekega dvorišča leteti polena pod noge in po glavah. Po napadu s poleni je sledil napad z noži, a na koncu tega je zdravnik Dr. Kolin vezal rane. Napadalci so že izsledeni in se bodo morali zagovarjati pri sodišču za svoje divjaštvo in surovo junaštvo. Nadejamo se, da bodo primerno „nagrajeni“. — Dne 29. XII. 1934 okoli 5. ure zjutraj so graničarji zasačili na državni meji tri osebe, katere so prišle iz Madžarske ter hotele preiti v našo državo. S seboj so peljali bicikelj. Na klic „stoj!“ so začeli bežati, a obenem tudi streljati iz samokresov na graničarje. Streljali so tudi graničarji, ali brez uspeha. Neznanci so med begom odvrgli nekaj suhega svinjskega mesa. Pozneje se je tudi ugotovilo, da so neznanci zapuščeno kolo ukradli na Madžarskem. Domneva se, da so ti morali biti kakitatiči. Orožništvo jih pridno zasleduje in nadejati se je, da bodo kmalu vsi pod ključem.

— Trnje. Lenger Viljem iz Trnja je že večkrat poskusil izvršiti samomor, ali so mu ljudje še vselej to pravo-

asno preprečili. Dne 29. dec. 1934 mu je končno le uspelo, da je pojo davno namero izvršil; obesil se za hlačni pas na drevo, katero stoji ob poti med Črensovci in Gomilico. Ponoči je več potnikov šlo mimo bešenca, ali se niso zmenili zanj, ker so mislili, da tam nekdo koga čaka. Šele proti jutru so opazili, da je tam bešenec. Raztelesenje bode pokazalo, da li je bil samomorilec pri zdravi pameti ali ne.

— **Gaberje.** Naši divji lovci so si hoteli božične praznike priboljšati z kvečo pečeno divjačino a se jim namen ni posrečil vsled čuječnosti lovarjev križevačke imovine v Dolnji Lendavi. Ti so zasačili v gozdu Zavravec Pavla v družbi dveh, s puškami poroženih divjih lovcev. Zavravec nam je bil sicer brez orožja ter noče dati svojih tovarišev. Orožništvo skuša izslediti pobegle divje lovce.

— **Dolnja Lendava.** Dne 30. 12. 1. okoli 1. ure ponoči sta se mimo oplakove prodajalne vračala domov rata Štern. Pred njima je iz Toplakove prodajalne skočilo kakih pet reb ter začelo bežati proti kolodvoru. Rata Štern sta takoj spoznala, da so tatovi. Vzbudila sta Toplaka in sode ter orožništvo, nakar se je začelo zasledovanje. Ali žal, do sedaj brez uspeha. G. Toplak je ugotovil, da so uzmoviči odnesli nekaj denarja drobižu, nekaj cigaret in eno uro. Evidno neznanci niso imeli dovolj časa, da bi trgovino izpraznili, kar so namerno nameravali. To je posebno vidno iz tega, ker so bili v takem hitrosti. Biti so morali izredno drzni, kajti Toplakova prodajalna stoji na mestnem križišču, katero je zelo močno razsvetljeno. Županstvu priporočamo, da bolje organizira in nadzira občne straže, ker bomo drugače živeli še kakšno večje presenečenje.

— **Serdiča.** V nedeljo, dne 23. decembra se je na naši šoli vršil roditeljski sestanek, na katerem je šolski pravitelj govoril o duševnem razvoju otroka v šolski dobi. Podal nam je pregled osemletnega duševnega dela otrokovega, vse njegove napore, ovire, slabosti in napake. Nabito na šolska soba je dovolj jasno poveljalo, da se Serdičani kakor tudi ostali otroci dovolj jasno zavedajo

prevelike važnosti takšnih sestankov in da želijo, da bi se ti večkrat vršili. Besede, ki smo jih na tem sestanku slišali, so nam vsem v vzpodbudo in posvečali bomo čim več pozornosti vzgoji naših otrok doma in v šoli tako, da bomo skupno s šolo zgradili trden temelj naši bodočnosti. Po govoru se je razvila obširna debata o šolskih tablicah, knjigah in o monopolskih zvezkih. Ob koncu sestanka pa je župan občine Rogoševci, g. Unger Mihael, v obširnem govoru pozival navzoče, da naj vpišejo šolo-odraslo mladino v kmetijsko nadaljevalni tečaj, ki se bode pričel na naši šoli v četrtek, dne 3. januarja in, ki bo trajal do prve polovice meseca marca. Predlagal je nadalje, da bi se v naši vasi ustanovila podružnica Ciril-Methodove družbe, da bi se na ta način oddolžili skrbi, katero posveča ta družba vsem obmejnim šolam. *Eden v imenu vseh.* — Na Nedolžnih otrocih dan se je na naši šoli vršila Božičnica, na kateri je bilo 160 siromašnejših otrok obdarovanih s perilom, obleko, obutvijo ali s šolskimi potrebščinami. Da je bilo obdarovanih toliko otrok, je v prvi vrsti pripomogla Kraljevska banska uprava dravske banovine, ki je poslala 12 kg raznega blaga. Ciril-Methodova družba Ljubljana, je Božičnico podprla s tem, da je poslala za 530 Din blaga in 270.- Din v gotovini. Na pomoč so priskočili tudi Sokolsko društvo Rogoševci, Kraljevni šolski odbor ter trgovec g. Kolbl. Vsem plemenitim darovalcem izreka v imenu obdarovane mladine najiskrenejšo zahvalo šolsko upraviteljstvo.

Gornja Radgona.

— **Nesreča nikdar ne počiva.** Minuli petek, dne 28. dec. 1934 popoldne se je nekoliko zjasnilo in postal je pravi spomladanski dan. Solnce je zavirilo skozi oblake ter zvalilo na prosto tudi mladež, ki v zimskih dneh navadno rada poseda okrog toplih peči. Posestnik Franc Kovačič v Podgradu pri Gornji Radgoni je podiral v gozdu drevje, katerega je kupil od veleposesnikov Zorzini & Vargazon ob vznožju grička, ki meji na njegovo zemljišče. Njegova dva sina 9-letni Tonček in 13-letni Herman ob tako ugodnem vremenu nista imela obstanka

v hiši ter sta se nekaj časa igrala v sadonosniku, ki se razprostira proti gozdu, kjer se je nahajal njun oče. Ravno ob času, ko se je začela nagibati za padec precej visoka bukev, sta se otroka približala očetu in ko ju je isti začel poditi od tamkaj, je hotela nesreča, ki pač nikdar ne počiva, da je mlajši Tonček zbežal proti domu, 13 letni Herman pa v smeri, koder je padala bukev. Zajelo ga je vejevje in pobilo na tla tako silno, da mu je počila lobanjska kost, pri čemur je dobil tudi težke notranje poškodbe. Poklicana zdravnik Dr. Čremošnik in Dr. Breznik sta mogla le konstatirati, da je vsaka pomoč izključena; revček je po 8-urnem mukopolnem trpljenju podlegel poškodbam, ter bil v pondeljek 31. dec. 1934 pokopan na pokopališču Sv. Petra. Bil je zelo marljiv in priden učenec ter med tovariši priljubljen. Na zadnji poti ga je spremljala tudi številna šolska mladina. Z žalostnimi stariši sočustvuje vsa okolica.

— **Osebna vest.** Od tukajšnje glavne carinarnice je premeščen kot vodja carinskega oddelka v Hodoš - Prekm., g. Josip Ivančan. Bil je v službi vesten in korekten uradnik, v privatnem življenju pa družabnik in kot tak splošno priljubljen v vseh krogih. Od leta 1929, odkar je prideljen tuk. glavni carinarnici, je služboval dalje časa kot vodja carinskih oddelkov na Cankovi in Gederovcih ter užival povsod spoštovanje in ugled. Želimo mu na novem službenem mestu enake priljubljenosti in obilo sreče.

— **72-letni starček oskrnil 11 letno deklico.** Nedavno je šla 11 letna viničarska hčerka Marija M. iz Janževoga vrha pri Radencih po naročilu svojih starišev k šivilji v Očeslavce. Pot jo je vodila mimo domovanja 72-letnega prevžitarja Alojzija

B. na Janževem vrhu. Ko je mimoidočo deklico opazil starček, jo je povabil v svojo sobico. Ko so prispeli domov ostali domači, so slišali v sobi nenavadno javkanje otroka, na kar so vdrli v sobo ter oteli na ta način otroka pohotnežu.

Francoski bojovníki na Oplencu.

Poklonitev na grobu Viteškega Kralja.

Ko so prišli francoski bojovníki na Novo leto v Mladenovac, da od tam odidejo na grob našega Viteškega kralja, jih je pričakoval srbski narod z največjim navdušenjem in z iskreno ljubeznijo v srcu. Po tolikih letih so se zopet srečali borci za svobodo domovine, ne več s puško na rami, ampak v toplem bratskem objemu. Naš srbski kmet je tu pokazal vso toplino mehkega srca francoskemu narodu. Marseillski zločin ni pretrgal vezi med dvema narodoma. Tudi v bodočnosti bo korakal jugoslovanski kmet s francoskim in se bo še dalje boril za tiste ideale, za katere so prelivali kri na solunski fronti. Solzili so se naši junaki, ko so francoski borci klicali: Živijo Kralj Peter II. Po poklonitvi na Oplencu so se pridružili oboroženi četniki iz cele Srbije velikemu narodnemu slavlju.

VSÁK TEDEN ENA. V šoli.

Učiteljica: „Kje pa si bila Anica, da si zamudila kar pol ure pouka?“
Učenka: „Prosim gospodična učiteljica! Dala sem si izdreti zob.“ „Sirota. To te je pač zelo bolelo. Katerega pa ti je izdrl? Pokaži!“ Učenka jokaje: „Mi je že zopet zrasel.“

Proč z zastarelim aparatom!

Nove razmere v etru zahtevajo moderne „ORION“ aparate. Oglejte si jih brezobvezno pri tt. NEMECZ JANEZ v M. Soboti in ne pozabite, da poseduje ta tvrdka edino strokovno radio-delavnico v Prekmurju in da vam ta jamči za nemoten sprejem, ker ne rabi nikdar nenadomestljivih delov (transformatorji itd.) iz inozemstva, temveč jih popravlja doma ter daje za svoje delo 2 letno jamstvo. Torej kupite radio samo pri strokovnjaku!

RADIO „ORION“

Kmetjska trdovratnost.

(Nadaljevanje.)

„Pa tako naglo za menoj!“ se Hudnik še bolj začudi.
„Kako naglo? Tri leta je že, kar so te nesli.“
„Tri leta? Meni se zdi, da že ure ni l, če pojde tako hitro čas, če večnosti kmalu konec. Pa je toda, ker je drugače čisto prijetno, več... Samo... hm, malo prodno je včasih, ko ne veš, kam s časom... Prav je, da si prišel še ti. Prav za prav sem ta hip mislil nate, in kako je bilo na brvi... Naj ne, da je prav za prav navzlic temu čisto lepo? ... Ali hočeš, da se greva tudi tu? ... Naenkrat čas pri kraju!“
„Kaj, da se greva?“
„I, brv! Ali je ne vidiš? Ali ni rav tista?“

Novi sonebeščan malo osupne.
„Pa kaj porečejo?“
„Naj rečejo, kar hočejo! Pa kaj bi mogli reči? Vsak po svoje! Midva jim tudi ne bova oporekala, če hočejo angelce poslušati...“
„Pa dajva se no — ti moraš bolje vedeti, kaj se tu gori spodobi ali ne...“ privoli po kratkem pomisleku Rinež. „Kje boš ti?“
„Na tem koncu. Ko pride nadzornik, mu reci, da ti napravi hišico na onem bregu. Prav?“
„Je.“
In Rinež gre naprej, se ustavi na sredi in hoče sestiti na brv.
„Ne, čakaj!“ meni rajniki Hudnik. „Dva stolička na eno nogo prosim, s svedrom spodaj!“ naroči v zrak.
„Zakaj?“ vpraša rajniki Rinež. „Boš že videl.“

In že se spustita dva taka stolička pred njiju. In Hudnik takoj navrta svojega v brv; enako stori Rinež s svojim.
„Pametno!“ pritrdi.
„Zakaj ne bi, če imaš in nič ne stane?“ „Še naslonjalo zadaj, prosim!“ ukaže zopet Hudnik.
In se zgodi.
Toda prav zdajci pride mimo nadzornik in se očitno začuden ustavi.
„Zakaj to?“ pravi.
„Sva že doli na svetu,“ pojasni Hudnik. „Tisto noč, ko sem se jaz prehladil, sva prečepela vso tako. On se ni hotel umakniti, jaz tudi ne, pa je prišlo, kakor je prišlo, hvala Bogu!“
„Toda tu ne bosta! To so ostanki človeških strasti!“ ugovarja nadzornik.

„Ko se pa prav nič več ne sovraživa!“
„Že verjamem. Toda ali bi se ti umaknil sosedu, če bi ta hotel sem čez?“
„Tisto pa ne! Saj se on menj tudi ne bil!“
„Pa res, da se ne bil potrdi Rinež.“
„Torej potem to ne gre!“ odloči nadzornik. „Alo, spravita se! Ta bi bila lepa in — nova!“
Nasprotnika, zdaj zaveznika, se spogledata in se s očmi domagata, da se ne vdasta, pa naj pride, kar hoče. Sedita in sta se zagledala nekam v zrak.
„Bo ali ne bo? se razhudi svetnik.“
Nasprotnika-zaveznika molčita.
„Nezaslišano! Čakajta, no!“
(Dale)

SOKOL

Čuvajte Jugoslavijo!

Vsem bratom in sestram!

Pozivamo vse članstvo, ki še ni odvedlo svojih prispevkov za „Socialni fond Viteškega Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja“, da stori to nemudoma, ker moramo akcijo zaključiti.

Prispevke bo pobiral poseben poblaščenec, odnosno jih je odvesti br. blagajniku (br. Štubel).

Redna seja uprave Sokolskega društva Murska Sobota bo v sredo dne 9. I. 1935 ob 20. uri v Sokolskem Domu.

Opozorjamo ponovno vse članstvo, da nosi vso dobo Narodne žalosti, ki traja do 21. IV. 1935, sokolski znak ovit v črni flor. Vso to dobo vse Sokolske edinice ne prirejajo nobenih prireditev veselega značaja.

Vse br. čete uprave prosimo, da skrbe za to, da se bodo najdalje do 20. I. 1935 predložili matičnemu društvu „Popisi članstva po stanju 31. XII. 1934“ in to v treh izvodih na predpisani tiskovini. (Tiskovine naročiti pri Sokolski matici v Ljubljani). Obenem s temi popisi je poslati tudi „Spremembe članstva v IV. četrtletju 1934“.

Zbirajte podatke za „Veliko statistiko“.

Pošljite nemudoma „Izveštaje o prosvetnem delu“ za mecec december in celoletni izkaz za preteklo leto.

Pošljite tudi „Načelniško poročilo“.

Glede občnih zborov se ravnajte po navodilih župne uprave. Prijavite nam iste vsaj 8 dni pred vršitvijo.

Slava Viteškemu Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju!

Zdravo!

Uprava Sokolskega društva
Murska Sobota.

Jugoslavija osvojila prvenstvo Balkana.

Že dolga leta zavzema naš nogomet vodilno vlogo na Balkanu, toda kljub temu se nam doslej ni posrečilo doseči zaželjenega balkanskega prvenstva. Zdaj smo v Atenah četrtič pomerili svoje moči s sosednimi narodi in to pot se nam je posrečilo osvojiti dragocen pokal in dokazati, da so naši nogometaši na najboljši poti, da bodo s telovadci, veslači in hazenašicami dostojno zastopali moč jugoslovenskega sporta.

V Atenuh naši izgledi v začetku niso bili baš najboljši. Reprezentanti so bili še trudni od težke tekme proti Franciji in Marjanović ter Zečević, stebra našega napada, se iz neznanih vzrokov nista hotela udeležiti balkanskega prvenstva. V takih okoliščinah

smo morali nastopiti proti Grkom, katerim se je posrečilo na domačih tleh izvojevati zmago z 2:1. Po tem nepričakovanem in nezasluženem porazu, so padle naše nade na minimum. Toda naša enajstorica ni obupala, prav lepo so zaigrali proti Bolgarom in zmagali s 4:3. Rumuni so medtem igrali z Grki 2:2, Bolgare so pa premagali s 3:2. Novo leto je moralo prinesiti odločitev, v prvi tekmi so nam Bolgari napravili veliko uslugo s tem, da so premagali Grke z 2:1. Sledila je odločilna tekma med Jugoslavijo in Rumunijo. Stari rutiner Moša Marjanović je v zadnjem trenutku odrinil v Atene in s tem znatno dvignil samezavest naših igralcev, ki so zaigrali z neverjetnim elanom ter porazili dvakratnega balkanskega prvaka s 4:0.

Končna tabela balkanskega prvenstva je sledeča:

1. Jugoslavija	3	2	—	1	9:5	4
2. Grčija	3	1	1	1	6:6	3
3. Rumunija	3	1	1	1	5:8	3
4. Bolgarska	3	1	—	2	7:8	2

ZA GOSPODINJE

O pranju.

(Nadaljevanje)

V drugih krajih zelo upoštevano, a za naše razmere predrage sredstvo za namakanje perila, je burnus, ki je dobljen iz žleze trebušne slinavke goveda in ima v sebi emeine, ki razstopijo „prebavijo“ zlasti beljakovinske in skrobne madeže, ki sestavljajo pretežno večino umazanosti. S tem se prehrani milo, delo in čas, varuje se pa tudi perilo, ker odpade premočno mencanje in poraba ostrih kemičnih sredstev. Vodi za namakanje kuhinjskega perila, ki je navadno mastno, primešamo v gosto milnico zamešene terpenina ali bencina, ki razstaplja maščobo. Perilo, ki se navadno namaka čez noč, drugo jutro premencamo, nakar odtočimo vodo in jo nadomestimo s svežo, iz katere potem perilo izzmemo. Perilo sedaj namilimo in upoštevamo predvsem močno zamazana mesta, kakor so pri životnem ona, ki se tesno prilagajo koži, dalje robovi in šivi. Da se milo po perilu enakomerno porazdeli, ga še na mizi premencamo, pri čemur se delci mila razpršijo po vsem kosu in izvajajo najbolj čistilni učinek.

Namyljeno perilo polijemo v čeburu z vročim, a ne vrelim lugom, ki ga napravimo sami iz pepela. Mencanje, ki se sedaj prične, je najvažnejši del pranja in ga je treba s skrbnostjo opraviti. Tudi tu mormamo gledati na posebno umazana mesta. Tenko blago ali že narahljano tkanihno mencamo prav oprezno, da se ne strga.

Ponekod pa mencanja ne izvršijo takoj, temveč odložijo zvite kose namiljenega perila na tesno v čeber, kjer ga pustijo 8—16 ur, nakar ga še le zmencajo v vročem lugu. Mencanje gre pri tem postopku hitreje od rok, ker se je umazanost pod vplivom mila zrahljala in razkrojila in se zlahka odloči iz perila.

KMETIJSTVO

Ustanovitev konjerejske podružnice za Sobočki srez.

V nedeljo 30. decembra je bilo v hotelu Bac v M. Soboti številno zborovanje konjerejcev iz celega sreza. Udeležencev je bilo krog osemdeset. V uvodnih besedah je povdarjal veter. g. Samec o pomenu konjereje, ki jo začenja ta zopet dobivati. Avto je radi visokih taks predrag, kmalu bomo zopet videli fijakerje na ulici. Pa tudi kmetijski konj se je začel zopet bolj spoštovati, dobri konji brez napak imajo dobro ceno in dosti odjemalcev, pa naj bodo ti te, ali one pasme.

Na konjerejski anketi v Mariboru, ki je bila meseca marca smo zvedeli, da je določen za našo banovino razven Dolenjske, mrzlokrven konj, le v izjemnih slučajih je dovoljen toplokrven konj, ta pa le v okvirju konjerejske selekcijske edinice za to pasmo.

Banovin. žrebčarna v Ljubljani je že začela s selekcijo (odbiranjem) mrzlokrvnega konja. O priliki zadnjega premovanja v Beltincih je že bilo odbranih lepo število naših kobil in vpisanih v rodovno knjigo. Naraščaj od teh kobil se bo vsako leto pregledal in kar bo primerne za plemo, bodo morali konjerejci obdržati proti gotovi nagradi, da se s tem v konjereji osamosvojimo, to se pravi, da se bomo od sedaj naprej vzgojili plemenski naraščaj, posebno žrebce doma in da bo denar, ki gre vsako leto za plemenske žrebce v tujino, ostal potem doma. Dobil ga bo naš konjerejec.

Zadnja leta se je začelo posebno v našem srezu močno gibanje po vpeljavi konja težjega tipa, ki je skromnejši in trpežnejši, pa hitrejši, kot mrzlokrvni. To željo smo utemeljevali tudi na anketi v Mariboru in obljubili so nam, da dobimo enega državnega žrebca pasme Nonius, katerega pa bomo smeli rabiti le za člane odseka za rejo toplokrvnega konja.

Pri pregledu lahkkih kobil po upravniku banov. žrebčarne je bilo odbranih 45 kot sposobne za rodovnih, kar za začetek popolnoma zadostuje, da dobimo za te tudi toplokrvnega žrebca.

Konjerejsko društvo in Banov. žrebčarna v Ljubljani, ki imata delo-

krog za celo našo banovino, pa moreta vsega sama izdelati in voditi, zato so potrebne organizacije v vsaki srezu, ki jim pri pospeševanju konjerejci pomagajo, radi tega je nujno potrebno, da se ustanovi oziroma oživi nekdanja konjerejska podružnica v M. Soboti z odseki za rejo mrzlokrvnega in toplokrvnega konja, da bo s tem ustrezno ljubiteljem težkih in lahkkih konjev.

V odbor konjerejske podružnice so bili izvoljeni: predsednik g. Veza Geza iz Martjanec, podpredsednik Martinec Anton iz Satahovec, tajnika g. veter. Samec, za blagajnika g. dr. Šerbec, v odbor pa gg. Šifar Aleksander iz Strukovec, Kuhar Štefan iz Tešanovec, Jank Karl iz Strukovec in Walsch Fridr. iz Rakičar. V nadzorstvo pa g. Titan Janez Černelavec, Rajner Imre iz Bakovec, Vlaj Viktor iz Predanovec.

V odsek za rejo mrzlokrvnega konja so odbrani: gg. Martinec Anton, dr. Šerbec Jože, Jank Karl, Kuhar Jožef iz Gradišča.

V odsek za toplokrvnega konja pa gg.: Vezér Geza, Samec Jože, Šifar Aleksander, Kuhar Štefan, Walsch Fridr.

K podružnici je pristopilo tudi nad 50 članov.

Naročnikom „Kmetovalca“ zadnji številki „Kmetovalca“ je bila priložena pošt. ček. položnica za plačilo naročnine. Te se naj vsak plača v službi. Letos se ne bo organizirala skupna naročitev za celo podružnico. Novi naročniki dobijo prazne pošt. ček. položnice pri pošt. uradih, kjer jim naj izpolnijo bližnji povabiljeniki.

Kupim

lepo solnčno gradbeno parcelo do 1000 velikosti. — Kramberger Joško.

TON-KINO

Lastnik G. DITTRICH

V MURSKI SOBOTI

LJUBEZEN V SNEHU

Športna šala po ideji Dra. Arnolda Francka. Sodelujejo najslavnejši športisti in športašice Švice in Nemčije.

Predstave se vršijo:

V NEDELJO, dne 6. jan. ob 1/2 4. uri popoldne in zvečer ob 1/2 9. uri.

Ob Radgonski cesti se odda v najem stanovanje v nadstropju s 4 sobami, kuhinjo, kopalnico in s shrambami. Istotam se odda v pritličju z 2 sobi, kuhinjo in shrambo. Zgledati se pri BABIČ FRANC-u, Grajska ul. številka 1.

tt. ŠTIVAN ERNEST

trgovec

MURSKA SOBOTA.

Najcenejša zaloga radio aparatov vseh vrst. Najnovejši baterijski aparati na 3 in 6 cevi, 2 Voltno akumulatorsko grijanje. Aparati za izmenični tok, Trix 3+1, Mascot 4+1, Rex 5+1 in Olympic 9+1 cev. Rabljeni po najnižji ceni. Različni šivalni stroji že od Din 1900 naprej. Pisalni stroji, novi in rabljeni. Kolesa, gramofoni, foto-materiali i. t. d.